

Русько-українські землі у складі Польського та Угорського королівств, Молдовського та Московського

План

1

Русько-українські землі в
Польському королівстві.

2

Приєднання українських територій
Угорським королівством та
Молдавським князівством.

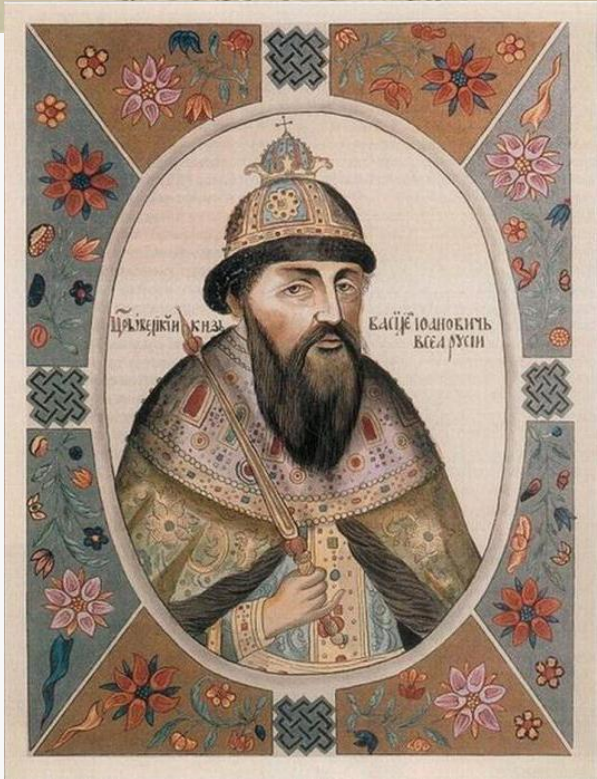
3

Приєднання українських територій
Московським князівством.

4

5

- Напруженими відносинами між Литвою й Польщею одразу скористалася Московська держава, яка, уклавши союз із Кримським ханством, почала наступ на Литву.
- Московська держава остаточно підкорила Твер і Новгород, що тяжіли до Литви, захопила майже всю Чернігівщину.
- Тим часом у **1508 ЗНО** р. відбувся останній виступ руської православної знаті під проводом князя Михайла Глинського. Повстання охопило Турівську й Київську землі. Однак інші князі не підтримали його, і Глинський утік до Москви. Вирішальну роль у придушенні виступу

Русько-українські землі в Польському королівстві

Словничок

Зно

Полонізація – політика Польщі, яка була спрямована на поширення польських звичаїв, мови та католицької віри на інші землі.

- Після розпаду Галицько-Волинської держави частина русько-українських земель відійшла до Польського королівства. **Насамперед це Галичина і Західна Волинь. У 1430-х роках до Польщі було приєднане Західне Поділля.** На ці території поширили територіально-адміністративний устрій Польського королівства.
- **В 1434 році Галицька, Львівська, Перемишльська, Сяноцька, Холмська землі були об'єднані в Руське воєводство з центром у Львові.** Політика Польського королівства щодо русько-українських земель значно відрізнялася від литовської. **Влада навіть не намагалась порозумітися з місцевою елітою. Утвердили польську систему управління, передаючи її винятково в руки поляків. Окрім того, польські землевласники отримували тут маєтки, а в міста запрошували німецьких, єврейських, вірменських переселенців, котрі мали пільги і привілеї.**

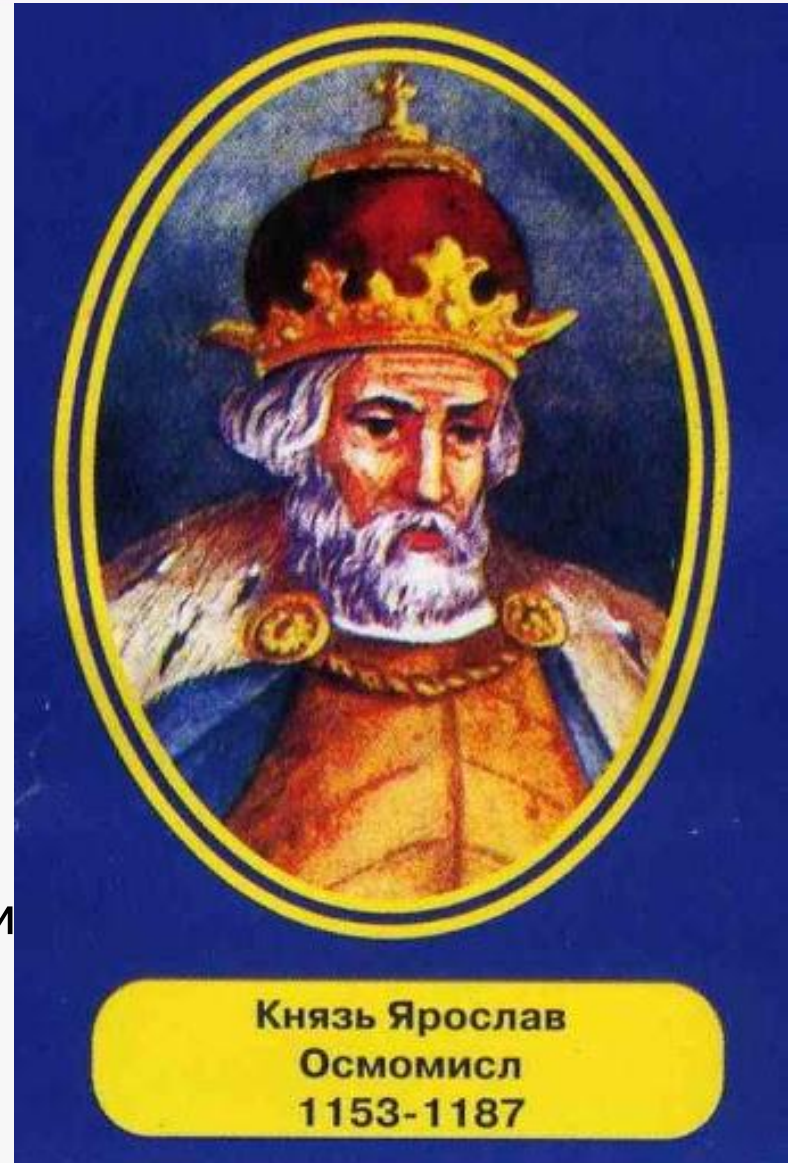

Становище русько-українських територій в Угорському королівстві та Молдовському князівстві.

Наша держава вела боротьбу з Угорським королівством за порубіжні землі. **Галицький князь Ярослав Осмомисл** навіть побудував у Карпатах укріплення для захисту від нападів угорців.

- Проте наприкінці XIII століття Угорське королівство підпорядкувало Закарпаття. Його територію поділили на адміністративні одиниці — **комітати**. Їх очолили призначені королем намісники — **жупани**. ВИВЧИТИ

- Землі роздавали угорській знаті.
- Угорські землевласники переселяли в новопридбані маєтки угорських селян. Натомість місцеве населення витісняли в гірські малообжиті райони із суворим кліматом і неродючими ґрунтами. Водночас у міста запрошували переселенців —

- Помітний слід в історії краю залишив подільський князь Федір Коріятович, котрий у 1393 році переселився в Закарпаття. Він заснував православний монастир Святого Миколая на Чернечій горі біля міста Мукачево. А його дружина Ольга заклала жіночий монастир неподалік села Підгоряни. Православна віра сприяла збереженню русами рідної мови, культури.

- В 1526 році турецьке військо розгромило угорців у битві під містом Мохач й Угорське королівство припинило існування. Відтак західна частина Закарпаття ввійшла до Австрії, а східна — до Трансільванського князівства.
- Землі, розташовані між річкою Дністер і Карпатським хребтом, із численними буковими лісами називали Буковиною.

- **Із середини XIV століття Буковина відійшла до Молдовського князівства.**
- Її там називали **Шипинською землею**, а з XVI століття — **Буковиною**.
- Територію поділили на громади, які очолювали старости.
- Члени громад спільно користувалися орними землями, сіножатями, лісами. Займалися хліборобством і тваринництвом. **Найбільшим містом був Хотин.** Наприкінці XIV століття на ці землі почали нападати турки. **В 1485 році правитель Молдовського князівства — господар — став васалом турецького султана.**

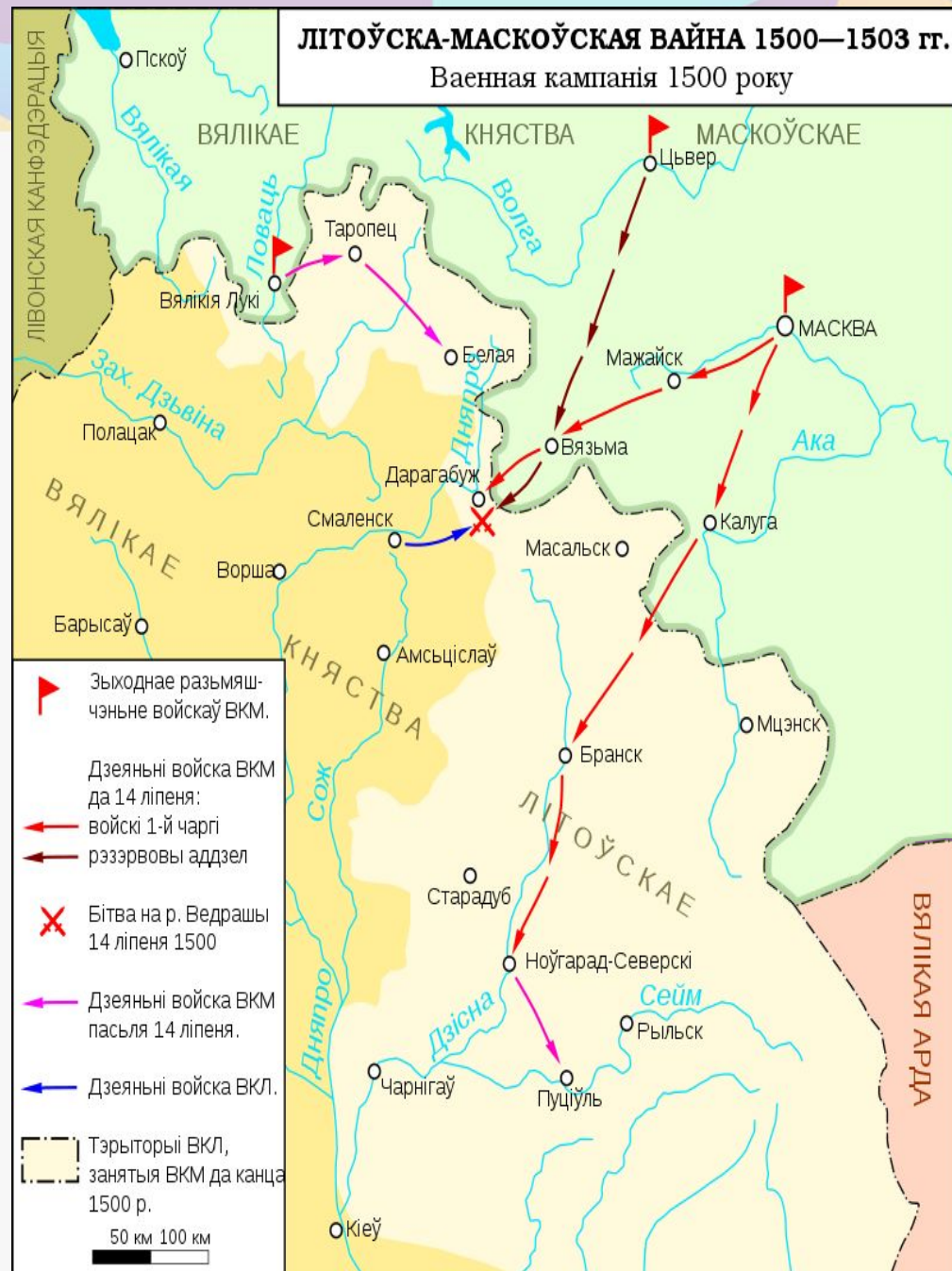

- Із середини XIV століття зміцнилося Московське князівство.
- Наприкінці XV століття його правителі почали втілювати ідею про поширення влади московського князя на всі території, що входили раніше до Київської держави. Під владою Івана III, котрий почав йменувати себе царем, були об'єднані північноруські землі.
- На московсько-литовському порубіжжі наприкінці XV століття не вщухали конфлікти.

- Впродовж 1500–1503 років Московське князівство вело війну з Великим князівством Литовським, Руським і Жемайтійським, яке, зазнавши поразки, визнало приєднання до Московського князівства Чернігівського та Новгород-Сіверського князівств. Однак населення вчинило спротив московським військам, за що воєводи «людей багатьох вогню і мечу піддали, а інших повели до полону».
- Чернігово-Сіверщину було поділено на повіти, очолювані воєводами.

- Під час кампанії 1514 року 80-тисячне московське військо захопило Смоленськ і рушило до міста **Орша** — важливого стратегічного пункту на перетині торговельних шляхів між Києвом, Мінськом, Вільно і Москвою.
- Назустріч йому вирушило 30-тисячне українсько-білорусько-литовське військо, очолюване князем **Костянтином Острозьким**.
- **ЗНО 8 вересня 1514 року воно перемогло в цій битві московську армію**
БИТВА ПІД ОРШЕЮ.

ЗНО

Василь Острозький (1526-1608р.)

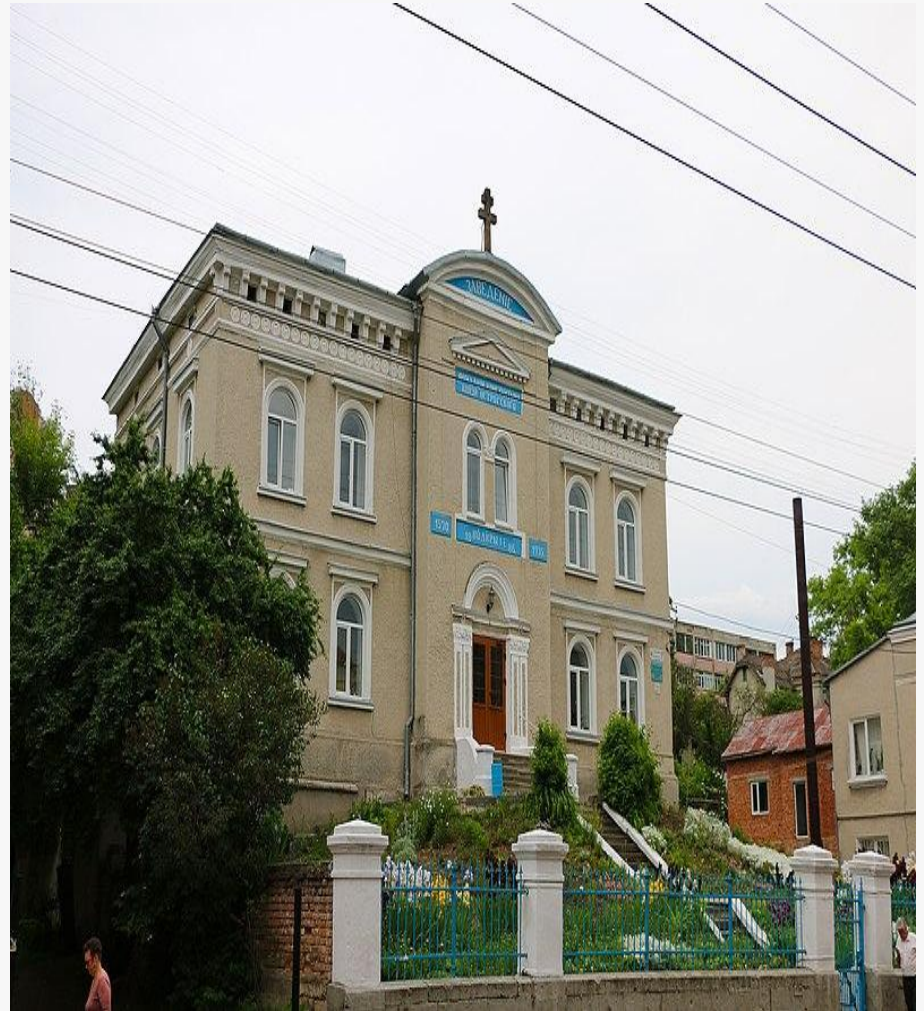
*Василь-Костянтин Костянтинівич
Острозький український князь, магнат,
воєнний, політичний і культурний
діяч, меценат. Один з найзаможніших і
найвпливовіших магнатів Великого
Князівства Литовського у Речі
Посполитій, сенатор Речі Посполитої,
"некоронований король Русі- України".
Син великого гетьмана литовського
князя Констянтина Івановича
Острозького.*

- Дочка гетьмана **Яна Тарновського Софія (Зофія)** 1553 р. стала дружиною князя **Василя-Костянтина Острозького** –Вона рано пішла з життя (померла під час народження наймолодшого сина Олександра),

- Ще за життя вона стала спадкоємицею всіх батьківських володінь і принесла князям Острозьким і родове місто Тарнів, і Ярослав, і Тернопіль.

- У рік смерті своєї дружини (1570 р.) князь Василь-Костянтин Острозький на пам'ять про неї зробив фондуш на шпиталь у Тернополі при храмі Різдва Христового, надавши йому (на сучасний вимір) біля 140 гектарів орної землі в околицях міста і відповідні будівлі при храмі.

Шпиталь був насамперед добродійною (призначеною для опіки й утримання бідних та німецьких людей «віри грецької»), а не лікувальною установою.

- У 1575 році Острозький запросив Івана Федорова для організації друкарні в князівській резиденції. кн. Острозький заснував дві друкарні, в м. Острозі та в містечку Дермані, завдяки чому світ побачило більше 20 видань, у тому числі перший повний текст **Біблії слов'янською мовою 1580 року.**

